

Seat No. : _____

AP-109
May-2016
M.A., Sem.-II
407 : Sanskrit
(Poetry – Raghuvamsham)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) नीचेनाभांथी कोर्धे भे श्लोकोनुं विवरण सङ्घित भाषान्तर करो : 8
Translate with explanation any **two** of the following verses :
- (1) निर्विष्टविषयस्नेहः स दशान्तमुपेयिवान् ।
आसीदासन्ननिर्वाणः प्रदीपार्चिश्चिवोषसि ॥
- (2) तं शरैः प्रतिजग्राह स्वरत्रिशिरसो च सः ।
क्रमशस्ते पुनस्तस्य चापात्समभिवोद्ययुः ॥
- (3) स हत्वा वालिनं वीरस्तत्पदे चिरकाङ्क्षिते ।
धातोः स्थान इवादेशं सुग्रीवं संन्यवेशयत् ॥
- (4) तद्वयोमिन् शतधा भिन्नं ददृशे दीप्तिमन्मुखम् ।
वपुर्महोरगस्येव करालफणमण्डलम् ॥
- (B) नीचेनाभांथी कोर्धे भे पूर्वापर सन्दर्भ आपी समजावो : 6
Explain with reference to the context any **two** of the following :
- (1) द्वितीयेन सुतस्यैच्छद्वैधव्येकफलां श्रियम् ।
(2) मारुतिः सागरं तीणः संसारमिव निर्ममः ।
(3) आत्मनः सुमहत्कर्म व्रणैरावेद्य संस्थितः ।
(4) मातु र्न केवलं स्वस्याः श्रियोऽप्यासीत्पराङ्मुखः ।
2. (A) नीचे श्लोकपर आपेक्ष टीका पैकी कोर्धे अेक समजावो : 8
Explain any **one** from the following commentary given with the verse :
- (1) तस्मिन्नास्थदिषीकास्त्रं रामो रामावबोधितः ।
आत्मानं मुमुचे तस्मादेकनेत्रव्ययेन सः ॥ 12.23
तस्मिन्निति । रामया सीतयाऽवबोधितो रामस्तस्मिन्काक इषीकास्त्रं काशास्त्रम् ।
'इषीकाकाशमुच्यते' इति हलायुधः । आस्थदस्यति स्म । 'असु क्षेपणे' इति धातोरुङ् ।
'अस्यतिवक्तिख्यातिभ्योडङ्' इत्यङ्प्रत्ययः । 'अस्यतेस्थुक्' इति थुगागमः । स काक एकनेत्रस्य
व्ययेन दानेन तस्मादस्त्रादात्मानं मुमुचे मुक्तवान् । मुचेः कर्तरि लिट् । धेनुं मुमुचे इतिवत्प्रयोगः ।

(2) रामं पदातिमालोक्य लङ्केशं च वरुथिनम् ।

हरियुग्य रथं तस्मै प्रजिघाय पुरन्दरः ॥ 12.84

राममिति । पदाभ्यामततीति पदातिः तं पादचारिणं रामम् । वरुथो रथगुप्तिः । 'रथगुप्तिर्वरुथो ना' इत्यमरः । अत्र वरुथेन रथो लक्ष्यते । वरुथिनं लङ्केशं चालोक्य पुरन्दरः इन्द्रः । युगं वहन्तीति युग्या रथाखाः । 'तद्वहति रथयुगप्रासङ्गम्' इति यत्प्रत्ययः । हरियुग्यं कपिलवर्णाश्वम् । शुकाहिकपिभेकेषु हरिर्ना कपिले त्रिषु इत्यमरः । रथं तस्मै रामाय प्रजिघाय प्रहितवान् ।

(B) नीचे आपेक्षित विकल्पों में से एक विशेष नोंद लખो :

6

Write a note about any **one** of the following option :

(1) मल्लिनाथनुं टीकारथनानुं प्रयोजन.

Objectives of Mallinatha's commentary writing.

(2) मल्लिनाथनी टीकानी विशेषताओ.

Peculiarities of Mallinatha's commentary.

3. रघुवंशना बारमा सर्गनुं विवेचनात्मक मूल्यांकन करो.

14

Critically appreciate the twelfth canto of Raghuvamsham.

अथवा/OR

नीचेना विषयो पर टूंकनोंध लखो :

Write short notes on following :

(1) शूर्पणखाप्रसङ्गः ।

(2) रामरावणयोर्युद्ध प्रसङ्गः ।

4. रघुवंशना बारमा सर्गने आधारे 'उपमा कालिदासस्य' विधाननी सार्थकता यथो.

14

Discuss the significance of the quote 'उपमा कालिदासस्य' on the basis of the twelfth canto of Raghuvamsham.

अथवा/OR

बारमा सर्गने आधारे कालिदासना उत्प्रेक्षा अने अर्थान्तरन्यास अलंकार विशेष नोंध लखो.

Write a note about Kalidasa's figures of speech उत्प्रेक्षा and अर्थान्तरन्यास based on the twelfth canto.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો :

14

Answer the following in **one** or **two** sentences :

(1) રામે વિરાધને માર્યા પછી તેના શરીરનું શું કર્યું ? શા માટે ?

After Killing Viradh what did Rama do with this dead body ? Why ?

(2) ભરતે રાજ્યનું પાલન કઈ રીતે કર્યું ?

How did Bharata take care of dynasty ?

(3) ત્રિજટા સીતાને કઈ રીતે સમજાવે છે ?

How did Trijata convince Sita ?

(4) રામે જટાયુના અગ્નિસંસ્કાર કેવી રીતે કર્યા ?

How did Rama lift pyre of Jatayu ?

(5) રામના વિજયને દેવોએ કઈ રીતે વધાવ્યો ?

How did the Devas Celebrate the victory of Rama ?

(6) બારમા સર્ગમાં પ્રયોજાયેલ કોઈ બે આયુધોના નામ જણાવો.

Give the names of any two weapons quoted in the twelfth canto.

(7) પરિવેત્તા – સંજ્ઞા સમજાવો.

Explain the term – પરિવેત્તા.
